

PROTOKOL UDRUŽENJA FENOMENA PROTIV SEKSUALNOG ISKORIŠĆAVANJA I ZLOUPOTREBE I PREVENCIJA SEKSUALNOG UZNEMIRAVANJA I SILOVANJA

Član 1.

Definicija seksualnog iskorišćavanja i zloupotrebe

Seksualno iskorišćavanje i zloupotreba definisani su Krivičnim zakonikom Republike Srbije na sledeći način:

Obljuba zloupotrebom položaja

Član 181

(1) Ko zloupotrebom svog položaja navede na obljubu ili sa njom izjednačen čin lice koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

(2) Nastavnik, vaspitač, staralac, usvojilac, roditelj, očuh, maćeha ili drugo lice koje zloupotrebom svog položaja ili ovlašćenja izvrši obljubu ili sa njom izjednačen čin sa maloletnikom koji mu je poveren radi učenja, vaspitavanja, staranja ili nege, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Ako je delo iz stava 2. ovog člana učinjeno prema detetu, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do dvanaest godina.

(4) Ako je delo iz st. 1. do 3. ovog člana imalo za posledicu trudnoću, učinilac će se kazniti za delo iz stava 1. zatvorom od šest meseci do pet godina, za delo iz stava 2. zatvorom od dve do dvanaest godina, a za delo iz stava 3. zatvorom od pet do petnaest godina.

(5) Ako je usled dela iz stava 3. ovog člana nastupila smrt deteta, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili doživotnim zatvorom.

Član 2.

Definicija seksualnog uznemiravanja i napada

Krivični zakonik Republike Srbije članovima od 178 do 185 definiše različite situacije koje spadaju pod definiciju seksualnog uznemiravanja i napada koja se zovu krivična dela protiv polne slobode.

Član 178 posebno definiše silovanje:

(1) Ko prinudi drugog na obljubu ili sa njom izjednačen čin upotrebom sile ili pretnjom da će neposredno napasti na život ili telo tog ili njemu bliskog lica, kazniće se zatvorom od pet do dvanaest godina.

(2) Ako je delo iz stava 1. ovog člana učinjeno pretnjom da će se za to ili njemu blisko lice otkriti nešto što bi škodilo njegovoj časti ili ugledu ili pretnjom drugim teškim zlom, učinilac će se kazniti zatvorom od dve do deset godina.

(3) Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška telesna povreda lica prema kojem je delo izvršeno ili ako je delo izvršeno od strane više lica ili na naročito svirep ili naročito ponižavajući način ili prema maloletniku ili je delo imalo za posledicu trudnoću, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

(4) Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je delo izvršeno ili je delo učinjeno prema detetu, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili doživotnim zatvorom.

Član 182 definiše polno uznemiravanje na sledeći način:

(1) Ko polno uznemirava drugo lice,

kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest meseci.

(2) Ako je delo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema maloletnom licu, učinilac će se kazniti zatvorom od tri meseca do tri godine.

(3) Polno uznemiravanje jeste svako verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva lica u sferi polnog života, a koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(4) Gonjenje za delo iz stava 1. ovog člana preduzima se po predlogu.

Član 3.

Prevenција

Koordinatorke UO organizacije odgovorne su za kreiranje i održavanje okruženja koje sprečava seksualno iskorišćavanje i zlostrebu i seksualno uznemiravanje i seksualni napad odnosno treba da preduzmu sledeće mere za prevenciju:

- Svaka osoba koja se zapošljava u organizaciji po ugovoru o radu dužna je da priloži dokaz da nije osuđivana za dela kojima se ovaj protokol bavi.
- Koordinatorke služe kao primer drugima i pohađaju obuke o UN standardima za postupanje u vezi sa seksualnim iskorišćavanjem i zlostrebom, upućuju link za online obuku <https://agora.unicef.org/course/info.php?id=7380> članicama organizacije, saradnicima/ama i partnerskim organizacijama, pri čemu je osoblje koje je anžovano na UNTF projektu u obavezi da završi navedenu obuku i priloži sertifikat koordinatorci projekta ili menadžerki aktivnosti. Povrh toga, partnerske organizacije dužne su da kao preventivnu meru uvedu protokol koji će sadržati precizne informacije o načinima prijave i reagovanja na prijavu seksualnog iskorišćavanja, zlostrebe, uznemiravanja i seksualnog napada odnosno silovanja.
- Jasno daju do znanja da postoji nulta tolerancija za seksualno iskorišćavanje i zlostrebu, i da ta politika nulte tolerancije važi za sve članice/ove udruženja i koordinatorke, partnere i angažovane saradnice/ke, kao i učesnike/ce događaja (kroz ugovore, na početku događaja, u vidu obrazovnog materijala i drugo).
- Predočavaju proceduru i kontakt nadležne osobe za prijavu seksualnog iskorišćavanja, zlostrebe, uznemiravanja i seksualnog napada svim učesnicama/ima, članicama/ovima, partnerima i angažovanim saradnicama/ima (kroz ugovore, na početku događaja, u vidu obrazovnog materijala, pamfleta i drugo)*.

Član 4.

Procedura za prijavu i proveru optužbi

Sve pritužbe za seksualno iskorišćavanje, zlostrebu, uznemiravanje i seksualni napad odnosno silovanje oštećena strana odnosno žrtva prijavljuje zakonskoj zastupnici organizacije odnosno Predsednici udruženja putem telefona kao i putem kontakt forme na sajtu organizacije. Predsednica odmah, bez odlaganja, saziva Upravni odbor (UO) koji će razmotriti navedene optužbe. Ukoliko je punoletna osoba u pitanju, UO će stupiti u kontakt sa žrtvom i dati joj pravni savet:

- da se javi specijalizovanoj organizaciji koja daje psihološku i drugu podršku žrtvama seksualnog nasilja ili SOS službi Kraljevo,
- da samostalno podnese krivičnu prijavu nadležnim institucijama (policija ili tužilaštvo),
- da organizacija u njeno ime podnese krivičnu prijavu nadležnim institucijama uz pisanu saglasnost oštećene/žrtve da je saglasna i ima volju da iskazom potvrdi navode iz prijave.

Ukoliko je maloletna osoba u pitanju, UO će stupiti u kontakt sa roditeljima ili starateljima i dalje postupiti kao što je opisano u prethodnom pasusu.

UO će primeniti disciplinske mere protiv optuženog/e:

- raskidanje saradnje sa saradnicima/ama,

- isključenje iz aktivnosti učesnika/ca,
- prijava optužbe nadležnoj UN službi ili portfolio menadžerki ukoliko se aktivnosti dešavaju u okviru projekta podržanog od strane neke UN agencije.

Iz etičkih razloga UO je u obavezi da čuva poverljivost podataka o optuženima i žrtvama, bilo da se radi o elektronskim ili dokumentnim na papiru podaci su strogo poverljivi i ne smeju biti izloženi trećim licima, osim nadležnim službama kojima se podnosi krivična prijava. U slučaju ako dođe do podnošenja krivične prijave, UO će obavestiti matičnu organizaciju optuženog/e iz koje dolazi.

*** PRIMER INFORMATIVNOG PAMFLETA**

Udruženje Fenomena ima nultu toleranciju na seksualno iskorišćavanje, zloupotrebu, uznemiravanje i seksualni napad, odnosno nultu toleranciju na bilo koji vid seksualnog nasilja. Ukoliko na nekom događaju koji organizuje naše udruženje doživite bilo kakav seksualni čin koji je učinjen bez vašeg pristanka, ili svedočite ovakvom događaju, molimo vas da bez odlaganja kontaktirate našu zakonsku zastupnicu Dragana Veljović putem telefona 065.822.11.45 i prijavite joj događaj. Događaj možete prijaviti i putem kontakt forme na sajtu udruženja: <https://www.fenomena.org/kontakt>. Zakonska zastupnica udruženja Fenomena će vas posavetovati o narednim koracima koji su vam na raspolaganju.

U Kraljevu,
15.8.2020.
Zakonska zastupnica
Predsednica udruženja
Dragana Veljović
